

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
нуно Юмым ужыт" (Мф. 5:8).

ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК

2013 ий март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 7-ше (99) №, 2021 ий июль

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит-Иоаннын благословитлымыже почеш

ШАРНЫМАШ ЛАМПАДЕ ЧАРНЫДЕ ЙЎЛА

*Йошкар-Олан да Марий Элын
епархийыштыже кажне ийын
27 июль кечын схиигумен
Саввам (Остапенком)
пагален шарнат.
Шке ылышыже да ушан
туныктымашыж дене тудо
чыла православный егын
йўратымашыжым
сулен налын.*

Ончыкылык схиигумен Савва – Николай Михайлович Остапенко – 1898 ий 25 ноябрьште, Иоанн Милостивый святойым шарныме кечын, Кубаньште шочын.

Ача-аваже, Михаил ден Екатерина, Юмылан ўшаныше лийыныт. Ешыште кандаш йоча кушкын, туге гынат аваже йодын коштшо нужна еглан пытартыш шултыш киндыштым луктын кучыкта улмаш. Марийжын шылтален ойлымылан тудо эре «Мыланна Юмо пуа» манын вашештен. Господь нуным полыш деч посна коден огыл. Святой верлаш коштмышт годым йочаштымат пырля налыныт. Коля изинекак чан йўкым, монаш-шамычын мурымыштым колышташ йўратен. Храмыште чудотворный юмнга дека шўм пырткен лишемын да кужу службо мучко кумылын шоген. Куд ияш улмыж годым тудым церковно-приходской школыш пуэныт. Рвезе сайын тунемын, эше храмыште полышкален шуктен, клиросышто мурен. «Кушкын шуам гын, монаш лиям», – ойлен. Святой Евангелийым

сайын пален, поснак Иоанн деч Евангелийым лудаш йўратен, тыгодым чонышкыжо каласен моштыдымо ласкалык шыген.

Телым икана йўштö вўдыш пуренгаен, изиш гына колымо деч утлен. Кылмен черланымек, мален кертын огыл. Икана тыге кийымыж годым шинчажлан священник вургеман ег койын. Тиде священникше шке улмыжым умылымек, чот йывыртен. Рвезе вашке паремын да, ача-аважлан каласыде, монаш-паломник дене пырля шолып каяш шонен. Но тудыжо ик-кок ийым чыталташ күштен.

Импералист сар тўналмек, латкуд ияш Николайым сарыш налыныт. 1917 ий гыч тудо Йошкар Армиыште лийын. Граждан сар деч вара военно-технический училищым тунем лектын, Горпромстройышто тыршен. 1932 ийыште Москосо строительный институтым тунем пытарен да 1945 ий марте инженер-строительлан ыштен.

Умбакеже - 2-шо лаштыкыште.

А шұмыштө Господь дек йоратымаш йўлен. Тудо Ваганьков шўгарлаш чўчкидын коштын, блаженный Николайын шўгарже воктене егшамычлан Юмын Шомакшым умылтарен. Ты жапыштак ончык ужын моштышо схимонахиня Мария дене палыме лийын. Матушка тудым Афон гыч толшо схиархимандрит Иларион дене палымым ыштен. Старец Иларион тунам Лианозовышто служитлен да Николай

Михайловичым духовный шочшыжлан налын. Монах лияш ўп пўчмө йўлам шолып шукташ йодмыжлан шонгыен манын: «Кызытеш чыталте! Вашке монастырь-влак почылтыт, тунам тылат шолып постриг лиеш да Лаврыште илаш тўналат».

Сар деч ончыч Николай Михайлович йолжым чот туген улмаш, сандене тудым фронтыш налын огытыл. Сар пытымек, Троице-Сергиев Лавре да икмыняр духовный тунемме заведений почылтыныт, тунам тудлан 48 ий темын. Ийготым ончыде, тудо Духовный семинарийыш тунемаш пурен. Чылажымат уш дене веле огыл, шўм денат умылаш тыршыше семинарист курсым ныл ий олмеш кум ийыште тунем лектын.

Юмын Кончымыжо лўмеш соборын настоятельже тудым святитель Алексейын мощыж воктен служитлаш ўжын, но Николай Михайлович монах илыш нерген шонен. Тудым Троице-Сергиев Лаврыш послушниклан налыныт. Николай Остапенколан ўп пўчмө йўлам шукташ да монах чиным пуаш манын, архимандрит Иоанн, Лаврын наместникше, Святейший Патриархлан йодмашым возен. Кужун вучымо пиалан тат преподобный Серафим Саровскийым шарныме кечын лийын. У монахлан Господьын эрыкше почеш Звенигородысо Савва Сторожевскийын лўмжым пуэныт.

Ты жапыште Троице-Сергиев Лаврым угыч нўлтеныт. Савва чоңымо пашам вуйлатен, тыгак чыла неле да лавыран пашам шуктымашке ушнен. Илыш опытно поян улмым аклен, наместник тудлан паломник-шамычын духовникше лияш кўштен. Егшамычын ойгышт дек чак лишемше, кугу нелылыкын амалжым раш ужшо Савва чўчкидын ойлен:

– Могай закондымылыкым ыштымыштым, сулыкышт дене Юмын чапшым шўктарымыштым огыт пале, тидлан кўра вес тўняште мом чытышашышт нерген огыт шоналте!

Умбақыже - 3-шо лаштыкыште.

Ен-шамычын шўмышт пешкыдемын, ыштыме сулыкышт верч ۆкыныдымө лийын. Курымашлык илыш верч тыршымашат йомын. Чыла тидым ужаш тудлан неле лийын. Духовный шочшыж-шамычым вурсен огыл гынат, сулыкыштын келгытшым почашак тыршен.

– Господь мемнан сулыкнам кудалтыже манын, мыланна сукен шинчын, шинчавўдым йоктарен сөрвалаш күлеш, – ойлен тудо. Шкеат нунын верч тыгак шортын кумалын.

Епископ Вениамин шке жапыштыже Савва ачалан ныл күштымашым пуэн: «Калыкым чын вуйлаташ да ушан туныктышо лияш шонет гын, шкежат шуко святоотеческий книгам луд. Нигөлан, родо-тукымланат, тыглай илыш нерген серышым ит возкале. Священнослужитель-шамыч коклаште шкендым эн удалан шотло, награде да сан нерген ит шоно. Ыресет неле лиеш гынат, тудым поро кумылын нумал». Нине күштымашым Савва ача ўмыржө мучко арален да тұрыс шуктен илен. Духовный шочшыжак шым тұжем наре лийын. Троице-Сергиев Лавре гыч торасе Свято-Успенский Псково-Печерский монастырьыш кусарыме неле жап годым ўшанле шочшыж-шамыч почешыжак каенйт. У монастырьыште Савва ачам благочинныйлан шогалтенйт, преподобномученик Корнилийын мощыж воктене кажне кечын братский молебным служитлаш, а кас службо деч вара храмыште акафистым лудаш темленйт.

Монах илыш – тиде подвиг, тудым айдеме шке ойырен налеш. Монах илышын тұрлө ойыртемже нерген вара Савва ача тыгай книга-шамычым возен: «Об иноческом постриге», «Ответы на вопросы о монашестве». Шке ушан ойжо дене шуко енлан полшен, лийын кертшаш ятыр йонгылыш деч коранден. Печорыш икымше гана толаш шонышо-влаклан «Краткое описание Псково-Печерского монастыря» книгам ямдылен.

Чыла пашажат шоналташ таратыше улыт. Юмын кул улмыжым ик егат ынже мондо, тұням пўрышө Юмо дек кугу ўшан дене савырныже манын, «Плоды истинного покаяния» книгам уло шўм дене возен. Юмын куатшым да порылыкшым палыше ег у илышым тұнал кертеш манын ўшанен.

– Ыштыме сулыкна верч чарныде ۆкынаш тұнгалына гын, Господь мыланна шинчавўд йогыным пуа. Чонна ден пырля капнат шорташ тұнгалеш. Тиде шинчавўдна Христослан эн кугу пөлек лиеш... Илышна эше мыняр шуйнышашым ме она пале, сандене тидым ышташ вашкыман. Колымо деч варасе шортмына чоннам ок лыпландаре, а тул дене веле йўлалташ тұнгалеш, – ойлен тудо.

Схиигумен Савва 1980 ий 27 июлышто илыш дене чеверласен. Йоратыше да йоратыме духовный ачаштым, ушан туныктышыштым пытартыш корныш ужаташ тунам Печорыш пеш шуко ег толын. Псково-Печерский монастырьын пещерыштыже каныше капше воктене лампаде кызытат чарныде йўла, ег-влакын пагален шарнымыштым ончыкта.

КУАНЛАН УКЕ МУЧАШ

Светлана Ласточкина Йошкар-Оласе 2-шо номеран школышто тұнгалтыш классым туныкта. Шкеже Шернур район Шўдымарий ял гыч. Тиде чолга да поро ўдырамашым йоча-влак пеш йоратат. Светлана Викторовна уроклам эртарыме дене гына ок серлаге: тунемшыже-шамыч ушан-шотан кушкышт, икте-весышт дене келшен илышт, кугуракым пагалышт, шкешт деч изиракым чаманышт, польш кидым шуялташ эре ямде лийышт манын, тұрлө мероприятийым эрара.

А «Истоки» манме факультатив занятийште йоча-влаклан туныктышо Юмын Ава, Юмо, ўшан нерген каласкала. Ўдыр-рвезе-влакын шўм-чонышкышт порылыкын, ўнышылыкын туту пырчыштым опта, вет ўшан ончыкыжым кугу лектышым пуа. Темыжымат кажне гана ойыртемалтшым темла, нуным проект пашашке савыра. Ик тыгай проектшым, Кугу Отечественный сарыште сенгымашым лишемдаш полшышо священник-влак нерген каласкалымыжым, Марий митрополийын Марий Эл Республикын образований да науко министерствыж дене пырля увертарыме «Истоки Марий Эл. На пути к Великой Победе» конкурсыш колтен да кумшо вер дене палемдалтын. Светлана Викторовна куанжым Йошкар-Олаште эртыше IX Мирносицкий лудмашын участникше-влак дене пайлен. Дипломым тудлан Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн кучыктен (снимкыште).

Анфиса ЭМАНОВА.

Марий Элысе ик эн тошто пу черкын, Озангысе сятитель Гурий лүмеш Пöтъял храмын, колокольнышкыжо архангел-влак Михаил ден Гавриилын мозаике гыч ыштыме иконыштым пижыктыме.

Иконо-влакым Моско оласе «Возрождение» художественный студийым вуйлатыше, Россий сүретче-влак ушмын енге Алексей Федоровский кў да смальта манме тўрлö тўсан янда гыч ыштен. Юмоҥа-влакым нöлталмым ончалаш Алексей Борисович шкежат толын.

У ЮМОҢА-ВЛАК

Иконо-влакым Волжскын да Шернурын владыкаже Феофан святитлен, тиддеч вара кран полшымо дене нуным кўшкö кўзыктымö.

Палемден кодыман: «Возрождение» художественный студийыштак Пöтъял черкылан мозаике дене Озангысе сятитель Гурийын, черкылан негызым пышташ полшышо святой Иоанн Кронштадтскийын да святой Серафим Саровскийын (черке воктенысе памашым тудын лүмеш святитлыме) юмоҥаштым сöрастарыме. Нуным колокольньо пырдыжыш ўмаште конден пижыктыме.

ОШ ВУРГЕМАҢ МАРИЙ КАЛЫКНА

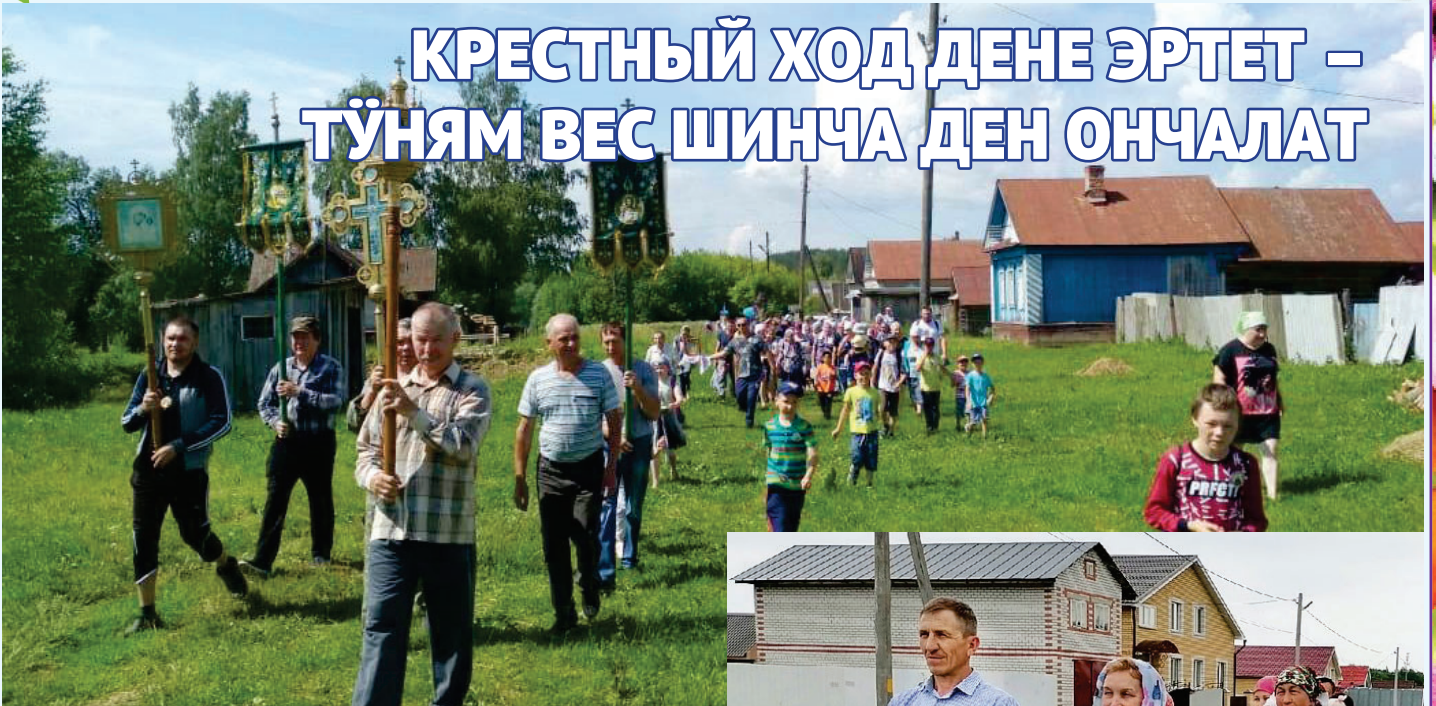
Святой Троице кече – чыла христиан калыкын йöратыме пайремже. Шочмо пүртүсшым йöратыше марий калык ты пайремым чылашт деч коч пагала манынат кертына. Шочмо калыкнан тўрлö сай йўлаже шукерте ожнак негызлалтын. Мо тудын чонжым туржын але куандарен – чылажат илыш-йўлаш, йомакыш, калыкутыш, туштыш шындаралтын да тукум гыч тукумыш куснен. Калыкна шке йўлажым шарна, кугезыж-влакым пагала, тидын дене меат, кызытсе тукум, кугешнен кертына.

Изиракем годым, 1970-1980-ше ийлаште, Юлсер кундем Азъял-Пöтъялысе Озангысе сятитель Гурий лүмеш черкыш ўдырамаш-шамыч марий вургем дене мият ыле. Ты храм нигунамат петырналтын огыл, а ты пайрем мыланна, йоча да самырык-влаклан, эн куанле лийын. Кована ден авана-влак ош вургемыштым чиеныт, а

пöрьен-шамыч – ош тувырым да пинчакым. Молан тыге чийымышт шотышто йодмылан нуно маныныт: «Таче Ача Юмо, Эрге Юмо да Святой Шўлыш кече. Шкендым чын ыресле. Теве кушкын шуат да чыла палет». Шуко жап эртен гынат, саде йўла аралалт кодын. Теве Юлсер кундем Шарача селасе святой Димитрий Солунский лүмеш храмыш чыла православный ўдырамаш-шамыч ты пайремыш ой йўксö семын толыныт. Ты поро йўлам тўналшыже – Петрова Зоя Петровна. Мемнан декат йоча-шамыч лишемыныт да вургемна шотышто йодыныт. Ме нунылан Святой Троице кече нерген да эше марий калыкын ош вургемым йöратымыж нерген умылтарышна. Вет мыланна, марий-шамычлан, ош тўс – тиде яндарлыкын символжо, кап яндарлыкын веле огыл, чон яндарлыкынат!

Людмила ТОМЦЕВА.

КРЕСТНЫЙ ХОД ДЕНЕ ЭРТЕТ – ТҮНЯМ ВЕС ШИНЧА ДЕН ОНЧАЛАТ

Кугу Порат приходын прихожанже-влаклан святой памашлашке кайыше Крестный ход кугу пайрем дене итак. Коронавирус шарлымылан көра ўмаште тудо ыш эртаралт.

Тений 15 июньшто, святой Троице пайрем деч ончыч, Шарачасе кугун орланыше святой Димитрий Солунский лўмеш храмын настоятельже протоиерей Евгений Бакутовын вуйлатымышж почеш ик кечаш Крестный ход лийын. Юмылан ўшаныше-влак эн ончыч Кожлалўвал (Иманайкино) ял воктенысе Николай Чудотворец лўмеш памаш дене чарненыт. Тушеч, кок менте кужытан корным эртен, Кытынсола (Китунькино) ял памашыште лийыныт. Кытынсола ден Отымбал коклаште йыргыктен йогышо Юмын Аван «Иверский» юмогаже лўмеш памашыш, Отымбал ялысе Господьын Ылыжтарыше Ырысше лўмеш памашыш миеныт.

ойлен: «Кушто Мылам көра коктын але кумытын погыненыт, нунын коклаштышт Мыят улам». Крестный ходыш ушнаш ўжмыж дене Господь кажнынан шўмнам ужеш, ошкылмо жапыште чоннан вашталтмыжым шеклана.

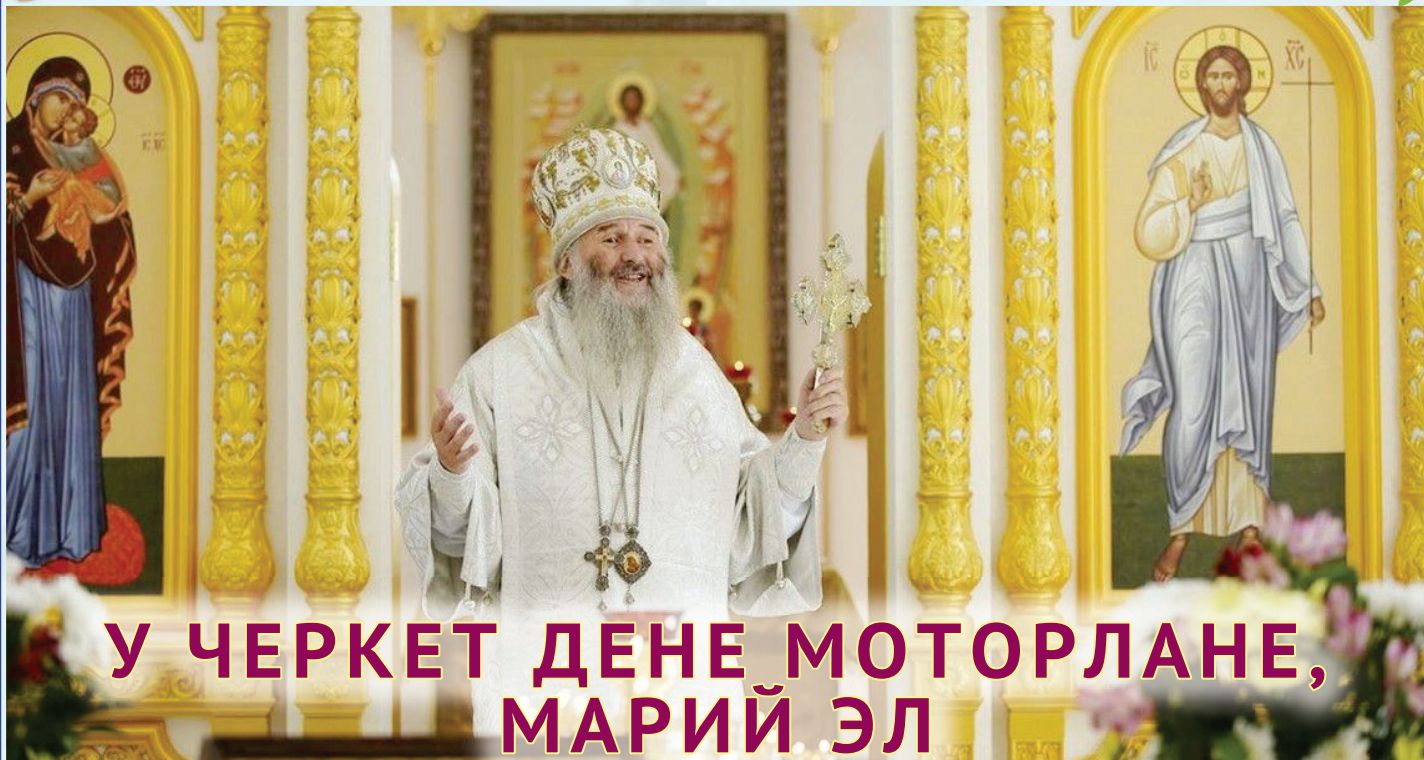
15 июнь паша кече лийын гынат, Крестный ходышто самырык ден йоча-влак шукын лийыныт. Крестный ходым кажне ялыште кугу пайрем семын вашлийыныт, шокшо кочкыш дене сийленыт. Ошкылшо-влакым вашлиймым нуно чаплан шотлат. А кө Крестный ход дене шкеже ошкылын – тудо тиде тан тошкалын ошкылмын куатле вийжым шке ўмбалныже шижын. Йоча-шамычлан шкешотан духовный да тыгак капкылым шуарыме школ лийын манаш лиеш. Вет 12 менте кужытым эрташ куштылго огыл, коремымат вончыман, курыкышкат кўзыман. Ошкылшо ег чонжо, ушыж дене вашталтеш: порырак лиеш, икте-весе деке чаманымаш лектеш, тўнжў – келшымаш пенгыдемеш. Крестный ход дене эртымеке, тўнмат вес шинча дене ончалат, ужар мланде дене шыргыжал ошкылат да илыше улметлан куанет, Юмын йўратымашыжым шижат.

Евгений ачалан да пырля ошкылшо-влаклан тиде кечын пырля лиймыштан, пырля кумалмыштан уло чон дене тауштена. Крестный ходыш лекме йўла тек умбакеже шуйна, Кугу Порат мландысе святой вўд ончыкыжымат кумалше-влакым эмла.

Людмила ТОМЦЕВА.
Юлсер кундем.

Кажне памаш воктене Евгений ача молебеным эртарен, вўдым святитлен. Юмылан ўшаныше-влаклан тыште лияш – пеш кугу духовный куан. Крестный ход жапыште Господь дене пырля ошкылат, молитвам лудат, илыш нерген шонкалет, эртыме шкендын корнетым шергалат. Иисус

У ЧЕРКЕТ ДЕНЕ МОТОРЛАНЕ, МАРИЙ ЭЛ

Юмын Аван «Мироносицкий» иконыж дене Медведево посёлко гыч Нурма селашке кайыше Крестный ход Краснооктябрьский посёлкышто кажне ийын канаш чарна. Верысе калык толшо-влакым йывыртен вашлиеш, пукшен-йүктен колта. Тыште верланыше изираккумалме пöртвоктене учеркын ий гыч ийыш нöлталтымжым толшо-влак куанен онченят. Ончыч черке негызеш шинчын канаш лийын гын, вараже күкшö пырдыж нöлталтын, леведыш үмбалне купол волгалтын, теке храмым святитлыме пиалан жапат толын шуын.

Юмын Аван «Сулыкан-влак верч йодшо» («Споручница грешных») иконыжо лүмеш нöлтымö у черкым святитлыме чиным Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн 11 июнышто эртарен. Архипастырьлан служитлаш шунын полшенят: ты храмын настоятельже да Йүдвел-Касвел черке округын благочинныйже иерей Александр Коваль, Килемарысе Илия пророк лүмеш храмын протоиерейже Андрей Романов, Йошкар-Оласе Благовещенский

кафедральный соборын ключарьже Сергей Поглазов, Медведевысе Юмын Аван «Державная» иконыж лүмеш храмын протоиерейже Алексей Михайлов, Оршанкысе Иоанн Предтечын Шочмыж лүмеш храмын протоиерейже Димитрий Вылекжанин, Чакмарийысе Святой Троице лүмеш храмын иерейже Михаил Репин, Пурсанурысо Юмын Аван Владимирский иконыж лүмеш храмын иерейже Василий Яшмолкин, Йошкар-Оласе Господын Пылпомышко Нöлталтымж лүмеш соборын клирикше Александр Козлов, Йошкар-Оласе Христос Шочмо лүмеш храмын клирикше Никита Смирнов, протодиакон Михаил Козловский да диакон Игорь Коваль. Службысо чыла мурым Ольга Акилбаеван вуйлатыме «Благовест» хор йонгалтарен.

Храмым святитлымаш эре владыка Иоанным вашлиймаш гыч тўналеш. Храмын престолышкыжо пышташ тудо Вифлеемысе святой мученик-шамычын мощыштым, антиминсыш пышташ священномученик Владимир Четверинын (тудым 2 сентябрьште пагален шарнат) мощыжым конден. Престол ден жертвенникым святитлыме радам Иисус Христосым Ыресеш пудален сакыме, Ырес гыч волтымеке, мушкын тойымо годсым ушештара. Священник-шамыч храм пырдыжын ныл велышкыже миром шўренят, святой вўдым шыжыктенят, а архипастырь храмым ладын дене тўтырен. Святой-шамычын мощышт дене черке йыр Крестный ход лийын. Храмым святитлыме чин деч вара тыште икымше гана Юмын литургийым служитленят.

Ожно у храмым святитлыме чиныште лиймым ег-влак Юмын порылыклан, кугу пиалан шотленят да ўмырыштышт кеч ик гана тыгай службышто лияш тыршенят. Кызыт у черке-шамычым нöлтымö жап,

сандене кажне айдемылан тыгай йон ятыр гана пуалтеш, тушко мяш веле кумылет лийже. Краснооктябрьский посёлкышто Юмын Аван «Сулыкан-влак верч йодшо» иконыжо лумеш у черкым святитлымашке Йошкар-Ола, Медведево посёлко да түрлө ялагыч уна-шамыч толыныт. Причастий таинствыш ушнышо егат шуко лийын.

Юмын литургий деч вара владыка Иоанн храм чонымашке надырым пыштыше-влак ланнаградым кучыктен. Храмын настоятельже иерей Александр Коваль священномученик Леонид лумеш III степеня епархиальный медаль дене палемдалтын. Архиерейын грамотшым Денис Александрович Трофимовлан, Сергей Евгеньевич Вавиловлан, Андрей Васильевич Вершининлан, Галина Ивановна Пасанавалан кучыктеныт.

Владыка Иоанн чылаштан кугу таум каласен. Көшке молитваж дене полшен, кө чонымо годым шке жапшым да кид вийжым чаманен огыл, кө храмым святитлыме чиныш толын – чылаштым мокталтен, вет тиде пеш суапле паша. Черкым чоңышо енлан веле огыл, а тудын тукумжыланат Юмын порылык лийме нерген эше Святой Возымаште каласыме. Владыка Иоанн ты посёлкышто да лишыл яллаште илыше ег-влакым Юмын пörтыш чүчкыдынрак кошташ ұжын, Юмын да Тудын Эн яндар Аважым эре сөрвалаш туныктен. Тыге кумал илыше егын кажне кечыжым Юмо Шке вуйлата манын ұшанена, а верысе калыкым тыгай кугу куан лийме дене саламлена!

ТУНЫКТЕН КАЛАСЫМЕ ШОМАК

Тиде шукерте ожно лийын. Ола уремыште 12 ияшрак сокыр рвезе сүретлен шинчен. Эртен кайыше ег-влак йодыныт гын, тудо нунын портретыштым сүретлен. Айдеме ден сүретлыме түс келшен толмылан шукынжо öрыныт.

– Чудо, – ойланыт нуно. – Кузе сокыр рвезе айдемын тўжвал тўсшым веле огыл, койыш-шоктышыжымат сүретыште ончыктен кертеш?

Икана ты урем дене чапланыше боярин каен. Погынен шогалше калыкым да сокыр рвезын мом ыштымыжым ужын, тудо кўштен каласен:

– Ну-ка, шоляш, мыйын портретем сүретле-ян!

Кунам рвезе шке пашажым пытарен, йыр шогышо калык лўдын шыпланен. Ег-влакын öрмалгымыштым ужын, боярин кугешнен ойлен:

– Тиде сокыр коля мыйын чолгалыкем да моторлыкем ончыктен ок керт манын, мый ончычак палышым. Кондо-ян, ончалам, мом тый тушто удыркалышыч?!

Ег-шамыч шыпак коран шогалыныт, а койышан боярин шуко сүретым ужын: портретыште айдеме огыл, сўсна лийын. Сўснажат чылт сўсна огыл, пылышыже – оселын, почшо – имньын.

Чот сырыше боярин тарзыжлан сокыр рвезым тоя дене кыраш кўштен. Йорло странник толын ок шу гын, рвезым тунамак кырен пуштым ыле.

– Чыталтыза, – чон йöсын кычкыралын шонгыен. – Сүрет тыгай улмылан йоча титакан огыл! Те огыда умыло мо: тудо вет сокыр, сандене тўжвал тўсым ок уж, тудо чонын портретыштым сүретла! Чонет могай – сүретат тугай!

Тыгай мутым колмеке, боярин шкежат öрын шогалын. Тудо самырык сүретчым колташ кўштен да тиде вер гыч вашкерак каен. Шкенжым пеш чаплылан шотлышо ты ег йўдвошт мален керттын огыл, тўрлымат шонкален. Эрлашыжым тудо адак сокыр рвезым кычал каен, мом ыштышаш нерген йодын.

– Тый шкеже вашталтат гын, портретат вашталтеш, – каласен рвезе.

Ты жап гыч боярин чаманышын да порын кояш тыршен: тарзыже-шамычым ончычсо семын кырен огыл, енлан пуашат чаманен огыл. Ик ий гыч тудо адак сүретче деке толын да портретыштым уэш сүретлаш йодын. Но портрет чотшак вашталтын огыл.

– Молан тудо адак тыге сүретла? Вет мый йөршын вашталтынам?!

– öрын йодын тудо тыштак улшо шонгыен деч.

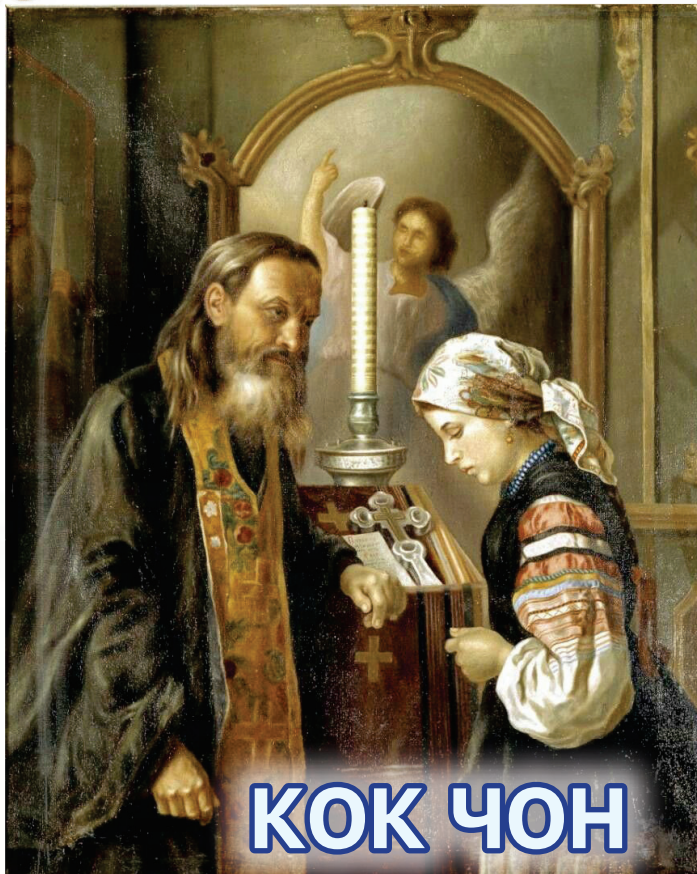
– Да, но тый тўжвачын веле вашталтынат, а чонетше тугаяк кодын, – каласен тудлан йорло ег.

Боярин умбакыже шот дене илаш товатлен, товатлымыжым шукташ тыршен. Тыге шуко жап эртен. Йорло странник колен, а рвезе кушкын шуын да ончычсо верыштак сүретлен шинчен. Икана поян енлан сокыр воктеч каяш кўлын. Тудо вашкерак эртен кайынеже улмаш, но егын лишне улмыжым сүретче шижын:

– Поро ег, тый келшет гын, мый тыйын портретыштым сүретлен кертам. Тыгай моторлыкым да яндарлыкым мый але марте ужын омыл!

Тыгай мутым колын, боярин тудлан вуйжым савен да каласен:

– Чыла тиде вашталтыш тыланет көра лийын! Тау тыланет!

КОК ЧОН

Ик пörтын түрлө подъездыштыже кок ўдырамаш илен. Коктынак мариыштым шукертак поген пыштеныт, кокымшо гана марлан лектын огытыл, когынныштынат йочашт шке ешышт дене посна илат, коктынат сулен налме канышыште улыт да эше пашам ыштат. Тиддене нунын икгайлыкышт пыта, умбакыже икте ден вес чон коклаште кугу поргем почылтеш.

Клавдя – черкыш коштшо ўдырамаш. Кажне литургийым, молебным, панихидым шогенак эртарен, йолжо коршта гынат, нигунам шинчын огыл. Чыла пўтым пенгыдын кучен. Пўтым кучыде илыше-влакым, эсогыл черле улмыштлан көра пўтым пудыртышо-шамычымат, пеш шылтален. А икмыняр ий ончыч тудо эше черкыш толшо енгым чарен шогалтенат, черкылан келшен толдымо вургемым чийымылан, чурийым чиялтымылан, службыш вараш кодын толмылан але службо мучашлалтме деч ончыч каяш тарванымылан вурсен ойлен.

Икана ик самырык ўдырамаш ыресым шупшалме деч вара вигак омса деке вашкен. Клавдя тудым тувыр шокшыж гыч пўтырал кучен, ўмбакаже сырен ончалын да пеле йўкын чушлен ойлен:

– Службо пытыме деч ончыч лектын каяш кузе тоштат?

Мөнгыштö кодымо кум тылзаш изи азажым пукшаш вашкыше самырык ава, кува деке лап лийынат, пылышышкыже пелештен:

– Черкыште шыдын мутланаш – эшеат кугу сулык.

Клавдя ты самырык ўдырамаш деч тайналтен корангын да онжым писын-писын ыреслаш пижын. Иктаж гана тыгай вашмутым колам манын, тудын ушышкыжат пурен огыл. Вет шкаланже чылажымат чын ыштымыж гай чучын.

Клавдя тыге «тыршымыжым» батюшка шекланен шуктен, илалше ўдырамашым шкеж деке ўжыктен да тыгай койышым корандаш кўштен. Тиддеч вара Клавдя ен-влакым вургемышт гыч пўтырал кучен шогалтымым чарнен, но черке көргыштö көн кузе коймыжым ончычсо семынак пеш тўткын эскерен. Мом ужмыжлан көра чонжо чот аярген, шыдыже утыр оварен, но чоныштыжо мо ышталтым тудо сулыклан шотлен огыл. А тебе молитвам лудмыж годым ударенийым йонгылыш шындымым, чот нойымыжлан көра мөнгыштö молитвам шинчен лудмыжым да моло кырча-марчам кугу сулыкланак ужын. Вара нине «сулыкшо»-влакым языкым касарымыж годым кажне гана луктын каласен да тыге шкенжым касаралтышлан шотлен.

Насти йөршеш вестүрлө лийын: весела койышан, поро кумылан, кеч-көланат полшаш ямде. Клавдя пөрт кудывечыштышт тудым ик гана веле огыл ужын. Ты ўдырамаш пелен эре кө-гынат лийын. Йоча-влак гын йырже ўвыра гай пөрдыныт. Озадыме пырыс-шамычат Настин уремыш лекмыжым изи-кугун вученыт, вет тудыжо нуным эре пукшен. Но Клавдя дене тагастарымаште, Настин черкыш чўчкыдын коштын огыл, тынеш пурышо улмыжым пален да веле южгунам черке гыч сортам чўктеден лектын. Настим черкыште ужмеке, Клавдя семынже шылталыде кертын огыл:

– Ужат, могай тудо? Молитвам лудшыла коеш. Тўрвыж гыч кеч чияжым ўштыл кудалтем ыле. Тыгай енгын кумалмыжым Господь колышташ тўнгалеш мо? Тьфу, намысдыме!

А икана Настин черкыш Святой Пырчесым лукмо татыште пурен. Ен-влак Пырчесым подылаш шогалтым ужын, тудат, кидшым онжо пелен ыресла пыштен, моло дене пырля верланен. Черетше шумеке, батюшка туддеч йодын:

– Пырчесым подылаш ямдылалтынат мо? Сулыкетым касаренат?

«Уке» вашмутым колмек, батюшка тудлан ик арня гыч ямдылалт толаш кўштен. Кумыл волышо ўдырамашым сортам ужалыше шкеж деке лишемден да У Сугынным, Молитвословым да Пырчесым подылаш кузе ямдылалтме нерген изи книгаг налаш темлен.

– Те тиде книжкам ик арня коклаште лудынак шуктыза, – ойлен тудо. – Апостол Павелын Коринфян-влаклан 1-ше посланийже гыч 13-шо ужашыжым лудашак тыршыза. Мый шкежат тушеч пеш шукым умылышым.

Насти мөнгыжö толын да вигак книгаг кучен шинчын. Эн ончыч Матфей деч Евангелийым лудын. Мом возымын ик шўдымшö ужашыжымат умылен огыл гынат, мыняре умылымыжо чонешыжак логалын. Тыге чучын, пуйто Настин нине мут-влакым шепкаште кийымыж годымак колын.

Коринфян-влаклан посланийжым, «Тебе кузе улмаш!» манын, уэш-пачаш лудын: «Мый айдемын да суксын йылмышт дене ойлем гынат, а йөратымашем уке гын, тугеже мый йонгалтше той семўзгар але шергылтше кимвал веле улам. Мый, ончык ужын моштышо, чыла тайным палем, ўшанем уло, сандене курыкымат верже гыч тарватен, вес вере шынден кертам,

а йоратымашем уке гын, мый нигѳат омыл. Мый уло погем ег-влаклан пуэден пытарем да капемым йўлалташ пуэм гынат, а йоратымашем уке гын – тиддеч нимогай пайдажат ок лий. Йоратымаш кужун чыта, порым ышта, ок кѳране, йоратымаш ок кугешне, ок моктане, шкаланже пайдам ок кычал, ок сыре, шыде кумылым ок кучо, шоялан ок куане, а чынлан йывырта, чыла леведеш, чылалан ўшана, чыла чыта. Кеч ончык ужын моштымаш йомеш, йот йылме дене ойлен моштымаш шыплана, шинчымаш молемеш, а йоратымаш нигунам ок пыте. Кызыт ўшанымаш, ўшанен вучымаш, йоратымаш эре пырля улыт. Но нунын кокла гыч йоратымаш – эн кугу».

– Теве тудо, ылышын ынже (смыслже) – йоратымаш. Мландымбалне чыла пыта, йўла, Йоратымаш гына Курымашлыкыш пура. Тудден пырля йоратен моштышо-влак пурат. Тугеже мо йоратымаш огыл, тудо язык, – семынже вудыматен илалше ўдырамаш, а шкеже уло ылышыжым шарналтен. Теве тудо, шым ияш ўдыр, чолак пѳрѳен ўмбаж парняж дене ончыктен, почешыже «Пел йолан, пел йолан» манын онгарен куржын. А латкуд ияш улмыж годым 9 Май пайрем кечын медаль онган ветераным «Ветеринар!» манын мыскылен.

Ушышко икте почеш вес шарнымаш пурен. Мыняр йоратыдымашым тудо кѳргыштыжѳ нумалын улмаш! Намыше, намыше могай! Насти, ручкам налын, тетрадьыш возаш тўнгалын. Сулыкым касараш арня мучко ямдылалтын. Шарнымаш-влак ик тетрадьым теменйт, Настин чонжым чуриктарен, шинчавўдшым ятыр йоктареныт.

Шуматкечын Насти сулыкым касараш каен. Тетрадьым батюшкалан ончыктен, тудыжо ѳрынат огыл, вигак лудаш тўнгалын. Мыняре тўткын лудын – шинчаже тунаре волгалтын: эше ик чонын умыленак эрыкталтмыжлан батюшка куанен. Сулыкым касарымеж, Насти ыресыште кечыше Утарыше ончылан сукен шинчын, утен каен шортын.

Чыла тидым Клавдя ѳрдыж гыч ѳрын ончен шоген. Тудо нигузе умылен кертын огыл: молан Насти тынаре шортеш? Вет Клавдя ынде латвич ий черкыш коштеш, ятыр гана сулыкшым касарен, а шинчавўдшѳ нигунам толын огыл? Черкын йодмыжо почешак чыла ыштас? Ала иктаж-мом пеш кўлешаным тудо умылыде кодын?

Аилышыштыже икымше гана Святой Пырчесым подылшо Настин уло капше волгалт каен, тиде волгыдыжо кѳргыж гычак ташлен лектын. Тидым ужмек, Клавдя эшеат чот ѳрын. Ала ѳрмыж дене, ала жап шуынат – Клавдя ушышкыжо шонымаш кро-оп толын пурен: «Да вет Настин кѳргышкыжѳ Святой Шўлыш пурен! Кузе тыге?» Вашмут вучыктен огыл: «Насти чылаштым йѳрата, тудымат чылан йѳратат! А мый? Мый шке пелашем да икшывем деч молыжым нигѳмат йѳратен омыл... Чыла палышыла койдем дене ег-влакым сырыктылынам гына...»

Клавдя шўргыжѳ мучко вучыдымын шинчавўд йоген волен. Шортын шогышо Клавдя тунам шкеже умыленат огыл: вет тудо кызыт гына Господьлан чон омсажым почын.

Светлана ТРИШИНА.

ПОРО ЙўЛАНАМ ШУЯШ ШОНЕНА

Мыланна, Провой кундем Чакмарий кыдалаш школын туныктышыж-влаклан, святой верлашке паломник семын миен коштмаш шукертак поро йўлашке савырнен. Ме иктаж черке поянлыкым огыл, а духовный опытым кычалына. Сандене мемнам кызытсе «сонарзе-влак» дене тагастараш ок лий. Ты гана Чуваш кундемысе Цивильск олаште ожнак негызлыме Тихвинский Богородицкий ўдырамаш монастырьыш миенна. Монастырьын тўн святыныже – Юмын Аван «Тихвинский» чудотворный иконыжо. Мемнан группинам Чакмарий селасе Святой Троице лўмеш храмын настоятельже иерей Михаил Репин вуйлатен.

Мотор пўртўс лонгаште верланыше шып монастырь да Юмылан служитлыше поро ег-влак – чылажат тышке толаш чоным шупшеш, сандене ончычат икмыняр гана лийынна. Тыште кумалын ылыше ака-шўжар-шамыч кажне гана кумылын вашлийыт. Юмын литургийыште чыла калык дене пырля юмылтен шогышна, вара трапезныйыште тамле кочкыш дене сийлышт да монастырь мучко экскурсийым эртарышт. Молитвам лудна, чудотворный юмогам да святой-влакын мощыштым пагален шупшална; родо-шочшына, лишылна-влаклан Юмо деч порылыкым йодын, сортам шындышна. Монастырь кудывечым пеледыш дене моштен сѳрастарымым ончен коштна. Ушыш ик тагастарымаш веле толеш: чылажат тиде – мландымбалысе чудо. Священномученик Иларион Троицкий лўмеш святитлыме памашыште йўштылалт лекмыжат чот шергын шога, ылыш вийым пуа.

Монастырьыш толат гын, кидым кўсеныш чыкен, яра коштман огыл, могай-гынат полышым пуыман. Юмын чапше лўмеш меат ака-шўжар-шамычлан полшаш тыршышна. Кумалме годынат, чыла пашаштат пеленна батюшка Михаил лийын. Тудын пелен улмына годым ме эре ўшанлыкым да ойыртегалтше духовный куаным шижины. Паломник семын миен коштмына чоным эрыкташ да шўмышкѳ Юмын порылыкшым погаш полша манын, чот ўшанена да ты поро йўланам ончыкыжымат шуяш шонена.

8 июль – Муромысо князь Петр ден княгиня Феврониян кечышт

ЙӖРАТЫМАШ – ИКТЕ-ВЕСЫЛАН СЛУЖИТЛЫМАШ

Черкыш коштшо ик ег мыйым чот
ӧрыктарыш: пелашыж дене лу ий пырля
илымек, ойырлаш шонен пыштен. Мый туддене
кок шагат утла кутырен шинчышым. Чыла
шотыштат ватыжым титаклыше ты пӧрӱен деч
йодым: «Марлан налмет годым пелашетым
пиаланым ышташ шоненат мо?»

– Мый тидын нерген нигунам шонен омыл, –
изиш сыренрак вашештыш тудо.

Еш дене лу ий илыше, йочам ончен куштышо
ты айдеме шке пелашыжым пиаланым ышташ
шоненат огыл! Арам огыл ик палыме священник
ойла:

– Кызыт кажныже шкенжым тӱнян рӱдыжлан
шотла. Чылан тудын йыр пӧрдшаш, мом
шонымыжым шуктышаш улыт. Шонымыжым
шуктен кертдыме ег тудлан ынде ок кӱл.

А йӧратымашын негызше Христосын
каласымыж гай лийшаш. Ыресыште орланымыз
деч ончыч Шолып погынымашыште Тудо манын:
«Айдеме Эргат Шкаланже тарзыланыкташ огыл,
а тарзе лияш да, шуко айдемым тӱлен налаш
маӱн, шке чонжым пуаш толын» (Мф. 20, 28).

Ӧрат! Сандалыкым ыштыше, тӱтаным чарен
кертше, вич кинде дене вич тӱжем егым
пукшен кертше Юмын Эрге весе-шамычлан
служитлаш толын! Тидым умылышт манын, Тудо
Шке тунемшыж-шамычын йолыштым мушкеш.
Апостол Петр тидым ончыч ок умыло, йолжым
мушкыкташ торешлана. Вара умыла да уло
капшым мушкаш пуаш ямде лиеш.

Йӧратымашын тӱн принципше – тиде
служитлымаш, весым пиаланым ышташ
шонымаш. Ешым чумырымо годым кажныже пиал
нерген шона, тиде тыгак лийшаш, но тыгодым
шукынжо шкешт нерген шонат. Христианин гын
ты шонымашке тыгай ешартышым пуртышаш:
«Вес егым пиаланым ыштыме гоч мый шкеат
пиалан лиям».

Апостол Павел мыланна Господь Иисус
Христосын шомакшым каласен: «Пуымыж годым

айдеме налмыж годсо деч пиаланрак» (Деян. 20,
35). Тый шке пелашетлан служитлет гын, тугеже
тудынат тылат служитлаш тӱналмыжлан ӱшан
уло. Чынак тыге лиеш манын, каласаш неле, вет
илышыште могай-гынат алгаштарынам лектеш.
Но тый шкеже йӧратен служитлет да тудым
пиаланым ыштынет гын, пелашетынат чонжо
кунам-гынат почылтеш.

Тидлан ешыште амалже лектынак шога. Теве
изи шочшыда йӧдвошт шортын, эр марте пелашат
черле гай лийын. Тый кысел да тудлан кеч чайым
ямдыле, лимоным пыште. Але йӧдлан термосеш
шудо чайым теме. Мӱшкыран улмо годым
токсикоз лийын кертеш, кочкаш шолташ огыл,
кочкыш пушымат чытен огыл керт. Эрдене изиш
ончычрак кысел, кухнышто мо кӱлешым шке
ыште. Кечывалым кевытыш миен тол. Кечыгут
йоча дене шинчыше ӱдырамаш психически ноя,
паша гыч толмекет, йочам шке ончо. Тыгодым
тый шкеже йоча деч кугу куаным налат, а пелашет
тудын деч изиш каналта, эше изи полышет гычат
тыйын йӧратымашетым шижеш.

Шуко шочшан еш нерген поснак шоналтыман.
Лу ий ончыч чылажат куштылгын пуалтын гын,
кызыт пелашет каласен кертеш: «Мый ынде чытен
ом керт». Тидым жапыштыже умылен шуктыман.
Пӧрӱен денат тыгак лийын кертеш, тудынат
южгунам пашаште але ег-влак коклаште кугу
нелылык погына. Амбразурым он дене ик гана
петыраш лиеш, а 10-15 ий кажне кечын тудым
петырен от керт, кунам гын каналташ кӱлеш. Теве
ик палыме, пелашыжын чот нойымыжым шижын
шуктымек, кажне кастане тудым онгай сериалым
ончаш колташ тӱнгалын, а шкеже тыгодым кас
кочкышым ямдылен.

Йӧратымашын икте-весылан служитлыме дене
пенгыдеммыж нерген палыше ег кажне кечын
шонаш тӱналеш: мо дене полшаш, мом мый эше
ыштен кертам? Теве тиде йӧратымаш! Тунам еш
илышда куан да пиал дене темеш.

Протоиерей Федор БОРОДИН.

ИЮЛЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН		5	12	19	26
ВТ		6	13	20	27
СР		7	14	21	28
ЧТ	1	8	15	22	29
ПТ	2	9	16	23	30
СБ	3	10	17	24	31
ВС	4	11	18	25	

- дни особого поминовения усопших
 - сплошные седмицы
 - постные дни
 - разрешение на пищу без растительного масла
 - разрешение на рыбу
 - разреш. на растит. масло
 - разрешение на вино
 - разрешение на икру рыбы
 - полное воздерж. от пищи

1 – Юмын Аван Боголюбский иконыжын кечыже.
 2 – Апостол Иудан, Москван святительже Иован да Шанхайын святительже Иоаннын кечышт.
 3 – Святитель Гурийын, Озагысе архиепископын, кечыже.
 6 – Юмын Аван Владимирский иконыжын кечыже.
 7 – Христос ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо святой Иоанн пророкын шочмо кечыже.
 8 – Муромысо князь Петр ден княгиня Феврониян кечышт.

9 – Юмын Аван Тихвинский иконыжын кечыже.
 10 – Оптинысе преподобный Амвросийын кечыже.
 11 – Преподобный Сергей ден Германын, Валаамысе чудотворец-влакын, кечышт.
 Юмын Аван «Троеручице» иконыжын кечыже.
 12 – Апостол-влак коклаште кугурак Петр ден Павелын кечышт.
 13 – Чыла моктымо да чапле 12 апостолын погынышт.
 15 – Юмын Аван кугун пагалыме ризыжым Влахернысе храмыш пыштыме кече.
 16 – Москван да уло Российын митрополитше святитель Филиппын, чудым ыштышын, кечыже.
 17 – Преподобный Андрей Рублевын да Николай кугыжан орланыше святой ешыжын кечышт.

18 – Преподобный Сергей Радонежскийын да Юмылан йорыш чот орланыше кугу княгиня Елисаветан кечышт.
 19 – Радонежысе святой-влакын погынышт.
 21 – Юмын Аван Казанский иконыжым мумо кече.
 23 – Господын кугун пагалыме ризыжым Москваште пыштыме кече. Киево-Печерысе преподобный Антонийын кечыже.
 24 – Апостол-влак дене төр улшо кугу княгиня Ольган кечыже.
 25 – Юмын Аван «Троеручице» иконыжын кечыже. Марий епархийын пайремже.
 26 – Архангел Гавриилын погынжо.
 28 – Апостол-влак дене төр улшо кугу князь Владимирын кечыже.

ЧОН СУСЫРЫМ САЙ МУТ ДЕН ШӨРЫМАН

*Ий-влак эртат, чонгешталын кайык семын,
 Шижынат от шукто, кузе жап чыма.
 Лиеш чонлан кунамже чотак неле –
 Шонет, арам шуйна ты илыш корнына...
 Пүрен гын Юмо деч чевер тўням ужаш
 (Тыгай пиал чылалан огеш перне),
 Могай кышам кодет шке почешет, йолташ?
 Вет ўмырет эрта, рончалтын мундыра семын.
 Мом сайым ыштышыч тый пошкудетлан?
 Шке нергенет кодет мо поро шарнымашым?
 Пайдам шыч кондо гын шке лишылетлан,
 Ит мале, вашке, шукто ты пашам тыршалын.
 Ала-көн шинчавўд тылат кбра йоген гын,
 Йўд омыжо пытен осал шомакетлан...
 Төрлаш күлеш – йодаш күлеш прощеньым:
 Чон сусыржым сай мут ден шөрыман.
 Тек лийже Юмын пуымо яндар вўд семын
 Чон ден сөрвалыме «Проститле» манмына...
 Пала лач Юмо, молан тыгае лиймым...
 Ме Тудын ончылно чот языкан улына...*

Алевтина ЧЕРНОВА.

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12.

Журнал легке жап - 1.07.2021 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 года. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Куранты» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 429029, Татарстан, Казань, Сибирский тракт урем, 34, 14-ше корпус, 42-шо пöлем.

Редакцийн да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пöлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўг редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.Н. Таныгина, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийн шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
 КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**

Куанен чиялтена:

ЭРГЕ

- Пөръенгын лийын пеш кугу поянлык:
- Сурт-пече, мланде да тулеч-молат...
- Адакшым лийын чапланыше
- сүретче-влакын
- Сүрет коллекцийже, могай ден кугешнат.
- Ик эргыже улмашын ты пөръенгын,
- Тудат сүрет коллекцийым чотак йоратен.
- Ик кечын рвезылан повесткым
- кучыктеныт,
- Шке элым аралаш каяш күштен.
- Ача ужатыш шочшыжым пеш нелын,
- Вет колтымат ок шу, но мом ыштет?
- А эргыже вик сарышке логалын,
- Ик неле кредалмашыште колен...
- Ача пеш ойгырен. Ик кечын тудын деке
- Омсашке ала-кө шып пералтен.
- Оза почеш, а тушто палыдыме рвезе
- Шоген омса вес велне, өрмалген.
- – Мый эргыдан йолташыже улам,
- Коштна пырля сар корным,
- Сүретче мый, пөлекым конденам, –
- Да эргыжын портретшым шуялтен.
- Ончен сүрет гыч рвезе, пуйто илыше,
- Тугае поро канде шинчаж ден.
- Ача портретым сакыш эн сай верышке.
- Шукат ыш эрте, шкежат колен колтен.
- Озан пыртыш кумылжым шуктен,
- Коллекцийым аукционыш
- луктыныт тунам.

ТАУ ЮМЫЛАН ИЛЫШЫМ ПУЫМЫЖЛАН

Кенешат-моторжат, сылне садержат,
 Түрлө тусан олыкшат пеш моторын коеш.
 Шурнывече уржа дене толкыналтын шога,
 Пеледалтын чыла да мукш йук ден ызга.
 Чылажат, чылажат, чылажат мыланна,
 Пешак леве вудшат, йывыртен кол модеш.
 Снеге дене мөржат эркын куйн шуэш,
 Пöчыж ден понгыжат корзингашке темеш.
 Кечыжат шыргыжал лач мемнам ончалеш,
 Кайыкшат мурыж ден шум-чоннам леведеш.
 Пеш мотор вершорна, сылнын-сылнын коеш,
 Кеч-могай пагытыштат илымет вел шуэш!

Галина КУЗЬМИНА.

- Ужалыше портретым
- эн ончычын шынден:
- – Налеш кө «Эргым»?
- Түжем тенге гыч тунгалам.
- Шинчат чыланат шып,
- ниго огеш лук мутым,
- Күлеш Ван Гог, Малевич да Рембрандт...
- – Эн ончыч «Эрге», –
- вуйлатыше темла сүретым,
- Ок күл портретше тыште ниголан.
- – Уке тынар оксам, – шенгечын шоктыш, –
- Налам ыле, шүдö тенгем гына...
- Куаныш толшо калык, ласкан шүлалтыш:
- – Ужалыза тыгай акеш, ме келшена!
- Вуйлатыше «Ужалыме» ман увертарыш,
- Пөръенлан пуыш «Эргым» кучыктен.
- Да аукционым тидын ден мучашлыш:
- – Кө «Эргым» налын, чыла туддек куснен!
- Чыла поянлык лие нужна енгын:
- Сурт-пече, мланде да тулеч-молат...
- Тыгакак оза деч кугу художник-влакын
- Сүрет коллекций, могайже дене
- кугешнат.

Лидия АЛПАЕВА.